

૨૪૬૬

ગુજરાતી

પેહેલી ચોપડીના અર્થ.



છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

બુકસેલર

જગજીવન દલપતરામ.

અમદાવાદમાં

શાહાપુર વનમોજીની વાંકાની ચોળમાં

હરગોવનદાસ હરજીવનદાસ ખારજેખ

એએએ પોતાના અંથોદય

પરેસમાં છાપ્યા.



મંપત ૧૯૪૧.

સન ૧૯૮૫

કિંમત ૧ આનો.

ગુજરાતી પેહેલી ચોપડીના અર્થ.



પાઠ ૧ લો.

મા=માતા, જીજી; ન-
નેતા માડી.

ખા=ખેડેન.

છે=હયાતી કે ચાલતી
વેળા ખતાવનાર શ-
બ્દ.

પાઠ ૨ જો.

બુ=જગ, પાણી; નીર;
ધરતી ભુમી. (ગ.)
પા=નીવરાવ, ચોથોભા-

પાઠ ૩ જો.

પી=પેઠમાં ઊતાર, પા-
ન કર.

ભ-પેહિંચ.

પાઠ ૪ થો.

ભા=માનો ખાપ, યા
ખાપનો ખાપ.

પુ=ખીજે પુરૂપ.

પાઠ ૫ મો.

આ==પામેની ચીજ,

સ્વરનોખીજેઅક્ષર.
જો=દેખ, ભાગ મરત
ખતાવનાર શબ્દ.

પાઠ ૬ ઠા.

ધી=માખણ તાવ્યાથી
ચાલે પદારથ નીકળે
છે તે.

ખા=જમ.

પાઠ ૭ મો.

એ=પેણું, એલ્યું.
ખી=ખીજ, બીડું.
શુ=કપડું.

પાઠ ૮ મો.

લે=જાલ્ય, પકડ.
તે=લીજે પુરૂપ.

પાઠ ૯ મો.

જી=વડીઆઈ, દાદી.
ના=નહીં, નકાર ખતા-
વનાર શબ્દ.

પાઠ ૧૦ મો.

હા=હકારે ખતાવનાર

શબ્દ, વાર.

રે=કપામમાંથી નીક-
ળેલા પદારથ.

પાઠ ૧૧ મો.

તાતા=રારલો, રારલી,
ભાખર.

છી=ખરાખ, મોટું; ન-
હાર.

પાઠ ૧૨ મો.

કે=કિંવા, વા; અથવા;
યા.

ખાગે=મોઢક, લાકડા-
નો પદારથ.

જો=કોઈ, જગમેજો.

પાઠ ૧૩ મો.

હું=પોતે, પંડે.

લેજી=જાણુ, પકડું.

લેજે=જાલજે, પકડજે.

પાઠ ૧૪ મો.

વાવા=પેશ, માર; થો-
ભવું; સુદીર.

માર=પોતાનું.

તેમ=તલ પાલ્યાથી જે
તલ નીકળે છે તે.
આપ=દે.

પાઠ ૧૫ મો.

છું=છડી, પેડેલા પૂર-
પગ એક વચન.
મને=પોતાને.
ભાવ=આણ.
ખાતે=જમણે.
ખાતે=મોજન કર.
ખીંગે=પાન કર, ગળે
ગીતાર.

પાઠ ૧૬ મો.

જાવ=મધ્યે, ચાલે.
આવું=પધાર.
આપ=ચાલ.
કેમ=શી રી શા કા-
રણ; શા માટે.

પાઠ ૧૭ મો.

ત્યાં=તે રેકાણે.
તલ=તલ, જેમાંથી તે
લ નીકળે છે તે.
જાગે=હાંક, ચાલુ.
તે=આપ્યા, પેલ; ની-
જે પૂરવ.

પાઠ ૧૮ મો.

દે=આપ.
આજ=ચાલતો દીવમ.
ભાત=ગંધિલા ચોખા.
ખાવા=પ્રસાદ લેવા, જ-
મવા.

જેવા=દેખવા, તપાસવા
લેવા=ઝાલવા, પકડવા.

પાઠ ૧૯ મો.

નાણી=ના, નકારે ખતા-
વનાર શબ્દ.
દુધ=પૃથ, મોતાના
રતનમાંથી નીકળ-
નાર પ્રવાહીપદાર્થ.
મામા=માનો ભાઈ.
પછી=જરા રહીને પ-
છવાડેથી, પાછળથી.

પાઠ ૨૦ મો.

મારા=પોતાના.
હશે=હોશે.
જેવું=દેખવું, ભાળવું.

પાઠ ૨૧ મો.

ત્યારે=તે વખત.
ધર=દુકામ, વાસ; ર-
હેઠાણ.
તાર=સામા માણસનું.

પાઠ ૨૨ મો.

ગાળ=શરડીના રમતે
ગીકાળી નરમ અ-
થવા કઠણ કરેલો
ખાવાના પદાર્થ.

હવું=નકકી ખતાવનાર
શબ્દ.

ભાવશે=પસંદ આવશે.
હતાં=નકાપાણું ખતાવ-
નાર શબ્દ.

માજી=પ્રથ ગોરી, મા.

પાઠ ૨૩ મો.

શાક=તરકારી. જાગી-
પાવો.
તારા=સામા માણસના.
દાળ=કડોળના મેભાગ.
આવશે=પધારશે.
ગાંધ=પોરવું, નોંદ્રાવ-
શ થવું.

દેશે=આપશે.

પાઠ ૨૪ મો.

હાથ=કર, જુજ, હરત.
તારા=સામાના.
પગ=ટોડીઆ, ચરણ,
પાપ.

જેગી=ભાણ, દેખ.

પાઠ ૨૫ મો.

નથી=જેનહી.

કાકા=પાપના ભાઈ.
ક્યાં=કયા ઠેકાણે.
નાક=નારીકા, શામ લે
વાની ધંદી.
તમારા=મામા માણસ-
ના.

પાઠ ૨૬ મો.

કાંઈ=લગાર, થોડું, જરા.
આપુ=દેહી.
ખેડેન=ખા, ભગની.
વાત=કથા, કેલુ, કથન,
ફાણી.
કહું=મેણું.
આપું=જમણું, ભોજન
ન કરવું.

પાઠ ૨૭ મો.

કાલુ=કાચો, કચા.
ચાપ=લાગે, બને.
મારી=માની ખેડેન.
એક=સંખ્યામાં પહેલા
આંકડો.
એ=એક ને એક સં-
ખ્યા. ૧
ભાઈ=બંધવ.

પાઠ ૨૮ મો.

ભણે=અવર પડે.
મમ્મ=વધારે, જાસ્તી,

મામ્મ.

આપીયુ=દઈય.
લાવી=આણી.
કરશે=અનાવશે.
ખાશે=જમશે.
મરત=યાદ, અવરજાણ
ખાજરી=એક જાતનું
અનાજ.
ધર્જા=એક જાતનું અ-
નાજ.

પાઠ ૨૯ મો. (કરો.)

પૂછો=અવાલ કરો, પ્રશ્ન
કરો=કહો, સંભળાવો.
માગે=કરો.
તો=અહીંથી છે.
કામ=કરાય, કોમ્.
કહું=મેણું, વદું.
પૂછું=અવાલ કરું.
જોઈશે=જરૂર પડશે.
પુરી=નાની રોટલી, અ-
ધૂરી નહીં તે.

પાઠ ૩૦ મો.

જીવો=દેખો.
હતા=હજાર.
માગી=પૂછી.
આપો=દો, સોંપો.
કરી=આંખાનું કામ.

તેણે=પેલાએ.

પાઠ ૩૧ મો.

તમે=ખીજે પુરૂષ.
ભુખ=ભૂખા, કાવા.
ભુખી=ખાધા વગરની.
પાણુ=પાણુ, તોપણ,
તથાની.
લાગી=થઈ, વળગી,
ચોટી.

થઈ=અતી.
ખાહા=મારગમાં, ર-
સ્તામાં.
જાવ=ચાલતા થાવ.

પાઠ ૩૨ મો.

પાણે=કને, નજદીકાન-
ગમ, ફકડું.
ભાભાજીની કુદોન
રતદોનની વહુ.
તેની=પેતાની.
ખાંજો=અવર.
કચારે=કાચે વખતે.
ઉભુ=આડું નહીં તે. ખડું.

પાઠ ૩૩ મો.

મુંદર=આડમાંથી નિક-
ળેલા ચીકણા પ-
દારથ.
આંખો=કરીનું કામ.

સોનું=કનક, હેમ.
જ્યુની=અમલી, ની
નહી તે, પુરવની,
ધણા કાળની.
કાસે=આલતા દીવસનો
આગસો કે પાછલો
દીવસ.

પાઠ ૩૪ મા.

આર=લસુ ને એક, બેને
બે. (૪)
કેટલા=કોઈ સંખ્યા મા.
લમ ન હોય તે પુ-
છવામાં આવે એવો
સખ્દ, અમુક સંખ્યા

માથુ=મસ્તક, શીર, ટો-
ચ, મથાણુ.

છલી=ટોપ, છત્ર, બતરી.
માથાં=મસ્તક.

પશુજનાવર, ટોર, હે
વાન.

પાઠ ૩૫ મા.

પહશો=પુરહા, જઈ.
આલો=પધારો.

જોડે=સાથે, સાથે, પા-
સે, કને.

તેડી=ઉચ્ચકી.

નાની=કદમાં થોડી, બ-

ચુકડી.

ખાશુ=જુડું.

જઈશ=દુર યઈશ.

ખીર=ખાફેલા ચોખા
દુધમાં ઉકાળે છે તે.

પુરી=ધોળી તળેલી ન
હાની રાહલી.

પાઠ ૩૬ મા.

મારો=મેશ, મળનો,
સુંદર.

માટે=વાસ્તે, કાળે, મા-
ર, અરથે, મેળે, જન-
તે, પડે, મતે.

લીધો=આપ્યો.

કાળજી=કોઈ અથવા
લખેલો પત્ર.

કેવો=કેવી તરહનો, કેવી
જાતનો.

લખાવશે=લખવા બ-
તાવશે.

લખીશ=લખવા બે-
ધીશ.

વારે=વખતે, કાળે.

આવડે=સમજે, જાણે.

પાઠ ૩૭ મા.

ખુશો=ધાટો, હાંકારો,
દઉકો.

થયું=બન્યું.

પાડો=પાહાડો, બેંશનો
તર.

પાડશે=કાહાડશે, હો
નાંખશે.

પાઠ ૩૮ મા.

બેસું=પલાણું કરે.

ધોડો=અસ્તવ, પુરંગ, હથ
ખરીઆવાળુ પશુ.

ધોડે=પુરંગે.

કથે=કાથે, કાણે.

છોકરો=છોકરો, બાળ.

આપણું=આપણું, પોતે.

જાડો=પુઠ, મજબુત.

આવડે=જાણે, સમજે.

ચાકર=નોકર, શેવક,
દાસ.

ભામો=નામ છે.

પાઠ ૩૯ મા.

આણું=લાલુ.

બહુ=વધારે, ઘણું, મમ.

પાણી=જળ, નીર.

ખપ=અગત્ય, જરૂર.

ઊભી=આડી નહી.

છોડી=છોકરી, દીકરી.

થે=કાથે, પ્રશ્ન પુછના
ર સખ્દ.

કને=પામે; નખીક.
 પીળુ=હળધર જેવા રંગનું.
 કાચા=રંગેલા વગરના.
 તરસ=તલપ, પાસ, પાણીની ધખ.
 ઢાગી=ચર્ધ.

પાઠ ૪૦ મો.

ભલી=શાણી, ડાહીસારી
 પેટ=ગિદર.
 રાંધિ=પાકે, પકવે.
 ખાધા=જમ્યા.
 ખવાડત=જમાડત.
 દાહાડે=દીવસે.
 રાંધેલા=પકેલા.

પાઠ ૪૧ મો.

ખાપડા=ભીચારા, ગરીબ, રાંક.
 ખામે=હળવે, સાંસતે.
 અમે=પોતે, જાતે.
 ઝટ=તાકીદ, જલદી, ઊતાવળ, તરત, ઝટપટ, એકદમ.
 દાંત=દંત.
 મધ=મધમાખીનો ખોરાક, ગોળ જેવાગળિયા પદારથ.

આપણી=પોતાની.
 શેરી=મેહેલો.
 વહુ=ખાપડી, સ્ત્રી, ધણીઆણી, ભારજ.
 એમને=તેમને.
 ડોરડી=વરધસ્ત્રી,
 હીંડાવું=ચલાવું.
 ખાપડી=ખીચારી.
 ભલી-સારી, ખેશ.
 તેમને=તેઓને.
 ચાલે=હીડે.

પાઠ ૪૨ મો.

ચોળ=સાફકર, મસજ.
 વેળા=વખત, કાળ, સમય.
 મંદી=મેલી, ચોખી નહી તે.
 ગાંડી=અકુલ વગરની દીવાની.
 લુગડાં=કપડાં, વસ્ત્ર.
 અરે=ઓ.
 મેલાં=મંદાં, ઊજળાં નહી તે.
 ઊડે=ફરકે.
 જોયો=દેખ્યો, નરખ્યો.
 ચોળતી=મસજતી.
 ચોળ=હોઈ, પાંકત.
 પેહેર=ધાવ્ય.

મેલાં=મંદાં.
 ડીલે=શરીર, અંગે.
 મંદી=ગોખરી, મેલી, ખરાબ.

પાઠ ૪૩ મો.

ચોળખી=પારખી.
 ખેતર=અનાજ પકવવાની જમીન.
 માંભળે=સુમે.
 કાચુ=ખાકયા વગરનું.
 ધંટી=ચક્કી, દળવાનું પત્ત.
 મજુરી=મેહેનત, વહિતર.
 રાખજે=સાચવજે, જાળવજે.

અનાજ=દાણું ધાત.
 વાળાં=તાંતણાં.
 પધશા=ફદીયાં, નર્પ.
 વેચવા=ફામત લેવા.

પાઠ ૪૪ મો.

ખોલો=કોહો.
 પાંચ=પંચકડું, ચાર ને એક.
 શા=કાંઈ પ્રશ્ન પૂછનાર સુખ.
 ધોડી=અગાર, ચોખી.

મમ=એક જાતનું ક-
ટોળ.

મ્મડ=એક જાતનું ક-
ટોળ.

વાલ=આલર.

પાઠ ૪૫ મો.

ખાકી=ખકાત, અંબુરો.

ખાક=રાંધ, ચઠાવ.

દળી=નીચી.

ખાકી=રાંધી.

રોટલી=પોળી.

રોટલા=ભાખરા.

રોજ=હમેશ, નીત.

આવડે=જનમે.

સોટ=આટો, દળેલુ અ-
નાજ.

પાઠ ૪૬ મો.

રમું=ખેલુ.

જો=જીભી થાય.

પાટ=લાત.

સુતી=નીદ્રાવશ થઈ.

ગાય=ગૈ, શિનુ.

પેલા=એલી.

ધાળી=સફેત, ઊજાળી.

રાતી=જાણ.

અજાણી=જાણીતી ન-
હી તે.

અહીં=આ જગ્યાએ,
અતર.

પાઠ ૪૭ મો.

ચારો=દોરનું ખાણુ,
ધામ, ચાર.

ગોધા=આખલો.

ખંડુ=તમામ, સંધળુ.

થોડુ=લગાર.

વિના=વગર, શિવાય.

નાંખ=ફેંક, ઊછેટ.

નાખીએ=ફેંકીએ.

ભરાય=પુર થાય.

પાઠ ૪૮ મો.

જોયો=દેખ્યો.

દયા=કૃપા, મહેરબાની.

છાશ=દહીમાંપાણી ના-

ખી વલેવે તે છાશ.

ભિંશ=ડોબુ.

રંગ=રૂપ.

કાળો=સામગ્રી.

સમજણુ=અકલબુદ્ધિ

દહી=દહી, દુધમાં છાશ

મેજવ્યાથીયાવહેતી.

પાઠ ૪૯ મો.

મઠ=એક જાતનું કોઠાળ

મીઠુ=નીમક, લુણુ.

કદી=છાશમાં મસાલો

નાખી ઊઠાણેછેતે.
હાથે=પોતાની મેળે.

ખીચડી=દાળ અને ચો

ખા એકઠા કસીને

રાંધે છે તે.

ચારખી=એાળખી.

દેખાડું=ખતાવું.

પાઠ ૫૦ મો.

ઝાડ=તરૂ, પ્રક્ષી.

ખુશો=ખાંચો.

તોડા=ચુંદરી.

ઠીક=સાર.

પેલો=આંડો.

ચડી=ગંધર મધ.

આંચો=કેરીનું ઝાડ.

આંમલી=આંમલીનું

ઝાડ. (ઝાડ.

લીમડો=એક જાતનું

વડ=એક જાતનું ઝાડ.

ચોરી=ધલોથી છાની

જાણુશ લેઈજાની તે.

તોડીશ=ચુંદરીશ.

પાઠ ૫૧ મો.

ફાઈ=ખાપની ખેંદન.

નોડો=દોઢયા.

ફળીઆં=ખાંચા ખડ-

કા, મહેજા, ફેરી,

માહાડ.

નિકળે=ચીસર.

કીધુ=કચ્છુ, ખનાવ્યુ, ર-
ચુ.

બેકી=ચોટી.

અલી=સખી, બેહેન-
પણી.

અખર=મૌલમ, જાણ.

લાકડી=ચોટી, ગેડી.

પાઠ પર મા.

શરૂ=અધાં, તમામ,
એકેએક.

વાંજુ=સાજનુ, અથવા
રાતનુ, બોજનુ.

ખચી=ચુખનુ, મોકી.

મોકુ=ચુખ, વદન.

માળો=ખરાબ શબ્દ મુ
ખેથી બોલવા.

દીધી=આપી, આલી.

વાંક=ચુનો, તકરીર.

માંદાં=આજરી, કાપલી

કડવા=વખ જેવા, એર
જેવા.

એસડ=દવા.

પાઠ પર મા.

તોશન=જીભાત, મમ-
તાઈ.

આંખો=સાચન, નેત્ર.

દોડ=નાશ.

ઉભો=રીધી, આડો ન-
હી તે, ખડો.

લુલો=લંગડો, પાંગળો.

વાગે=લાગે.

રીતે=રૂઢીએ, ચાલે.

ચુલામાં=ભકીમાં.

મોટા=મરડા.

જીવ=પ્રાણ, આત્મા.

પોતાની=પારકીનહી.

જરા=લગાર, એણું.

પાઠ પર મા.

ટોલ=નગર.

જોખા=જાંજ.

ખાંધે=ખમી.

નિશાળ=શાળી, બહુ.

વાનુ=ઠેકાણું.

જાલુ=મનુષ્ય, માણસ.

વધારે=અતિશય, ધણું,

મમ.

પુરાં=ખરાબર.

વગાડે=ખજારે.

પીપી=સંભાર.

એસ=અંગવચ.

મેહતાજી=માસ્તર, બ-

હુલતાર, શાળામુર.

મળ=જમત, રમુજ.

ખિમવા=મર કરવા.

પટેલ=પાટીદાર, કણખી.

વરસ=પાર માસ.

મારતા=પીટતા, ઠોકતા.

શેઠ=ધણી, માલેક, કિત્રી

પાઠ પર મા.

ખેચે=તાણે.

દીઠાં=જોયાં.

નાગી=નવસ્ત્રી.

ધુળ=ધેમુ, ખીઆડી.

કાદવ=કચરો, કીચડ.

કઝીઆ=વઠવાડ, કં-

કાસ, ટ-ટો.

કરે=હીડે, આપડે.

બહુ=ગોખે.

જન=જાળ, માંતીડ.

ખચર=માયનો ખાંચી

કરે=નર.

કેડેવું=ખતાવું.

ધણી=માલેક.

ખેડે=ખેડતાં, ખણે.

પોતાની=પારકી નહી.

ઢોર=જતાવર.

પાઠ પર મા.

કુતરો=રખાળ, કુતરી-

નો નર.

ખીલાડી=મંજરી, મની

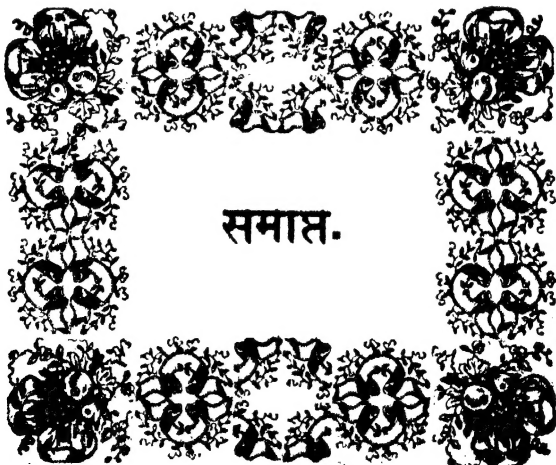
કચ્છતર=અચ્છતર.
 ચકલો=ચકલનો નર.
 કાગડો=હાડીઓ.
 પોપટ=સુડો, સુક.
 પાંખો=પક્ષીને ઉડવાનું
 સાધન.
 જાડો=પ્રક્ષે.
 માળા=પક્ષીનાં ધર.
 ઊંદર=ચુવડ, મુખક, મુ-
 શકા.
 ગરેળી=જનતવર,
 દીધાં=આપવાં.
 શધિડો=ખર.

પાઠ ૫૭ મો.
 એક=અંખાનો પેટેલો
 અક્ષર.
 ખે=એકને એક (૨)
 અંખા.
 તલુ=ખેને એક (૩).
 લેખલુ=વતરલુ, કલમ.
 મુકુ=મેલુ.
 જોડો=અંગાથે, આથે.
 ઊલટા=અવળા, વિરૂધ.
 પાઠ ૫૮ મો.
 ચાર=ખે ને ખે (૪).
 પાંચ=લલુ ને ખે (૫).

છચ્ચાર ને ખે (૬).
 આંગળાં=હાથની હથે-
 લીથી ટેરવાં સુધી-
 નો ભાગ.
 પાઈ==પેશાનો લીંઘે
 ભાગ.

પાઠ ૫૯ મો.

માત=ચારને લલુ (૭).
 આઠ=પાંચ ને લલુ (૮).
 તવ=છ ને લલુ (૯).
 દમ=પાંચ ને પાંચ (૧૦).
 માડુ=શુન્ય. (૦).



જાહેર સ્વર.



નીચે સહી કરનાર નમ્રતા પૂર્વક જાહેર કરેછે કે આ ચો-
પડી તથા સરકારી અંગરેજી સ્કુલોમાં ચાલતી અંગરેજી તા-
લુજરાતી ચોપડીઓના અર્થ તથા તરજુમો તથા ડીકમ્પોઝી-
શન અને મુબ્યાઈનાં છાપેલાં પુસ્તક, સંસ્કૃત હીંદુસ્તાની, ગુ-
જરાતી તથા નાટકો જેવે ધરમનાં તથા વૈષ્ણવ ધરમનાં તથા
વાસ્તવ્યો, કાવ્યો તથા ક્રીસ્તીયો તથા દૈદકનાં પુસ્તકો
મેરે ખીજી ઘણી જાતનાં પુસ્તકો ... નવસ જીવ
ને સસતી કામતે મળશે. માટે આ ... નવા હોય તેમણે પા-
છેડ કાઢી લખી ખુલાસો કરવો ... નાટકેડ કાઢી લેવામાં આ-
વશે નહીં.

અમદાવાદ.

જીયુક્સેલર જગજીવન દલપતરામ રે.
ત્રણ દરવાજાના મેદાનમાં ખાલેદનની
હવેલી નીચે પુસ્તકખાનું.
લી. પારેખ. હરજીવનદાસ હરજી-
વનદાસ ત્રિથોદય પરેસનો માલિક.



